

เศรษฐกิจพอเพียง เขวี่ยนกับการบริโภค และความรับผิดชอบต่อสังคม

ISERP
Institute for Sufficiency Economy Research and Promotion

สถาบันเพื่อการวิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“เศรษฐกิจพอเพียง
เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็ม
ที่ตอกรองรับบ้านเรือน
ตัวอาคารไว้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้
ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

ISERP
Institute for Sufficiency Economy Research and Promotion

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติแก่พสกนิกรชาวไทยในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

กรอบแนวคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

คุณลักษณะ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความ

คำนิยาม

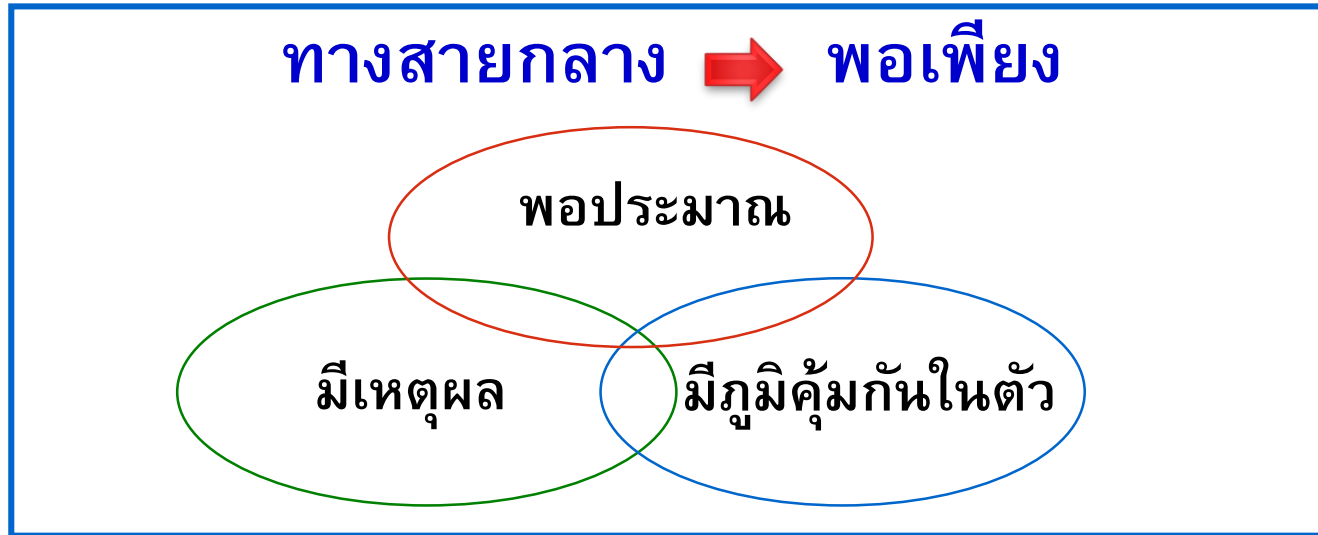
รอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึก คุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ในดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล

เงื่อนไข

และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวปฏิบัติและ
ผลที่คาดหวัง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้
รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

เงื่อนไขคุณธรรม
ซื่อสัตย์สุจริต อดทน เพียร มีสติ ปัญญา

เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม

ก้าวหน้า สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

หลักของความพอประมาณ (พอดี) 5 ประการ

1. พอดีด้านจิตใจ

เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม
นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม

2. พอดีด้านสังคม

ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว
และชุมชน

3. พอดีด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบและเกิดความยั่งยืน
สูงสุด

4. พอดีด้านเทคโนโลยี

รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ
เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
และพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน

5. พอดีด้านเศรษฐกิจ

เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน
สมควรตามอัตตาภาพและฐานะของตน

หลักของความมีเหตุผล 5 ประการ

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือย ในการดำรงชีวิต

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีวิต

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาหนทางในชีวิต ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวเอง ทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนรักษาความดี ที่มีอยู่ให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เงื่อนไข 2 ประการ

PLAY

เศรษฐกิจพอเพียง
คืออะไร ?

สรุปเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- เป็นวิถีการดำเนินชีวิต ที่ใช้คุณธรรมนำความรู้
- เป็นการพัฒนาตัวเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน
- เป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ระหว่างคนกับคนในสังคม และคนกับธรรมชาติ

ISERP
Institute for Sufficiency Economy Research and Promotion

การประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเอง เป็นหลัก
การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง
- พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล
และการพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ
- การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น บนพื้นฐานของความสมดุลในแต่
ละสัดส่วน แต่ละระดับ
- ครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงจิตใจ และวัฒนธรรม

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน

- **เรื่องที่ 1 ความพอเพียง**

ในเรื่องนี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตของนักเรียน เนื่องจากวัยนี้ยังไม่สามารถประกอบอาชีพ และมีรายได้เป็นของตนเอง ยังต้องพึ่งพาผู้ปกครองอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่นิยมวัตถุตามแฟชั่นสมัยใหม่ ต้องเป็นคนที่รู้จักค่าของเงินที่กว่าจะได้มานั้น ผู้ปกครองต้องเหนื่อยยาก แสวงหาห้ำส ต้องใช้จ่ายให้เหมาะสมกับความจำเป็นต่อการเรียน และการดำรงชีวิต รู้จักประหยัด อดออมไว้สำหรับในยามจำเป็นสำหรับตนเอง ที่สำคัญ ต้องรู้และเข้าใจในสถานภาพของครอบครัวและยอมรับให้ได้.

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน

เรื่องที่ 2 การพึ่งตนเอง (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

ในชีวิตนักเรียน ตัวนักเรียนจะต้องพึ่งตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องเรียน ต้องพึ่งตนเองให้มาก ทั้งในเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายให้ปฏิบัติ และในเรื่องการดูแลตนเองให้เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม ดังคำที่ว่า "อตตahi อตตโนนาโถ : ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทนต่อความยากลำบาก มีความขยันหมั่นเพียร งานทุกอย่างไม่ยากเกินกำลังความสามารถ แต่ถ้าเหลือกำลังที่จะทำได้ ก็ควรขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ หรือ บุคคลที่นักเรียนไว้วางใจ ได้แก่ คุณพ่อคุณแม่ , ครู หรือ แม้กระทั่งเพื่อนที่สนิทและไว้วางใจ เป็นต้น.

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน

- เรื่องที่ 3 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับชีวิตในวัยเรียนของนักเรียน ที่จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ให้ได้มากที่สุด ด้วยยุทธวิธีที่หลากหลาย ตามลักษณะของแต่ละคน เป็นคนที่หมั่นแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หนังสือเรียน หนังสือวารสาร โทรทัศน์ วิทยุ จนกระทั่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมและแพร่หลายมาก ก็คือ การค้นหาความรู้ผ่านทาง **INTERNET** เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นชุมชน และประเทศชาติ สุดท้ายทำให้เป็นคนที่ทันสมัย ทันท่องเหตุการณ์ ที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน

- **เรื่องที่ 4 เป็นผู้มีคุณธรรม**

การเป็นผู้มีความรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ดีและสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน ที่จะนำความรู้นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมในอนาคต แต่คงไม่เพียงพอที่จะทำให้ชีวิตของคนเราสมบูรณ์ และมีความสุขได้ ถ้าคนเราขาดคุณธรรม ด้วยเหตุนี้ คุณธรรมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่ไปกับการเป็นผู้ที่มีความรู้ เรียกได้ว่า ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ซึ่งคุณธรรมที่ควรยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การทำงานด้วยใจที่บริสุทธิ์และเป็นธรรม ไปรษังไร ทำงานเป็นทีมเป็นคณะด้วยความสมัครสมานสามัคคี สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ชีวิตของคนเรามีความสมบูรณ์พร้อม.

การใช้จ่าย
อย่างพอเพียง

PLAY

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

- พอประมาณ** : ใช้จ่ายสมดุลกับรายรับ
- มีเหตุมีผล** : ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล / มีความจำเป็น / ไม่ใช่
สิ่งของเกินฐานะ / ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า
ประหยัด
- มีภูมิคุ้มกัน** : มีเงินออม / แบ่งปันผู้อื่น / ทำบุญ
- ความรู้คู่คุณธรรม** : ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาในการ
ตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เท่า
ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เกมส์วางแผนธุรกิจ แนวคิดพอเพียง

- แบ่งน้องๆ เป็น **5** กลุ่ม
- ลงทุนในธุรกิจที่สนใจ ภายใต้งบประมาณ **500,000** บาท

เงื่อนไข ดังนี้

- **บริหารกิจการโดยใช้แนวทาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข**
- รูปแบบธุรกิจ
- วางแผนการดำเนินงาน (โดยสังเขป)
- วางแผนทางการเงิน (โดยสังเขป)

สรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

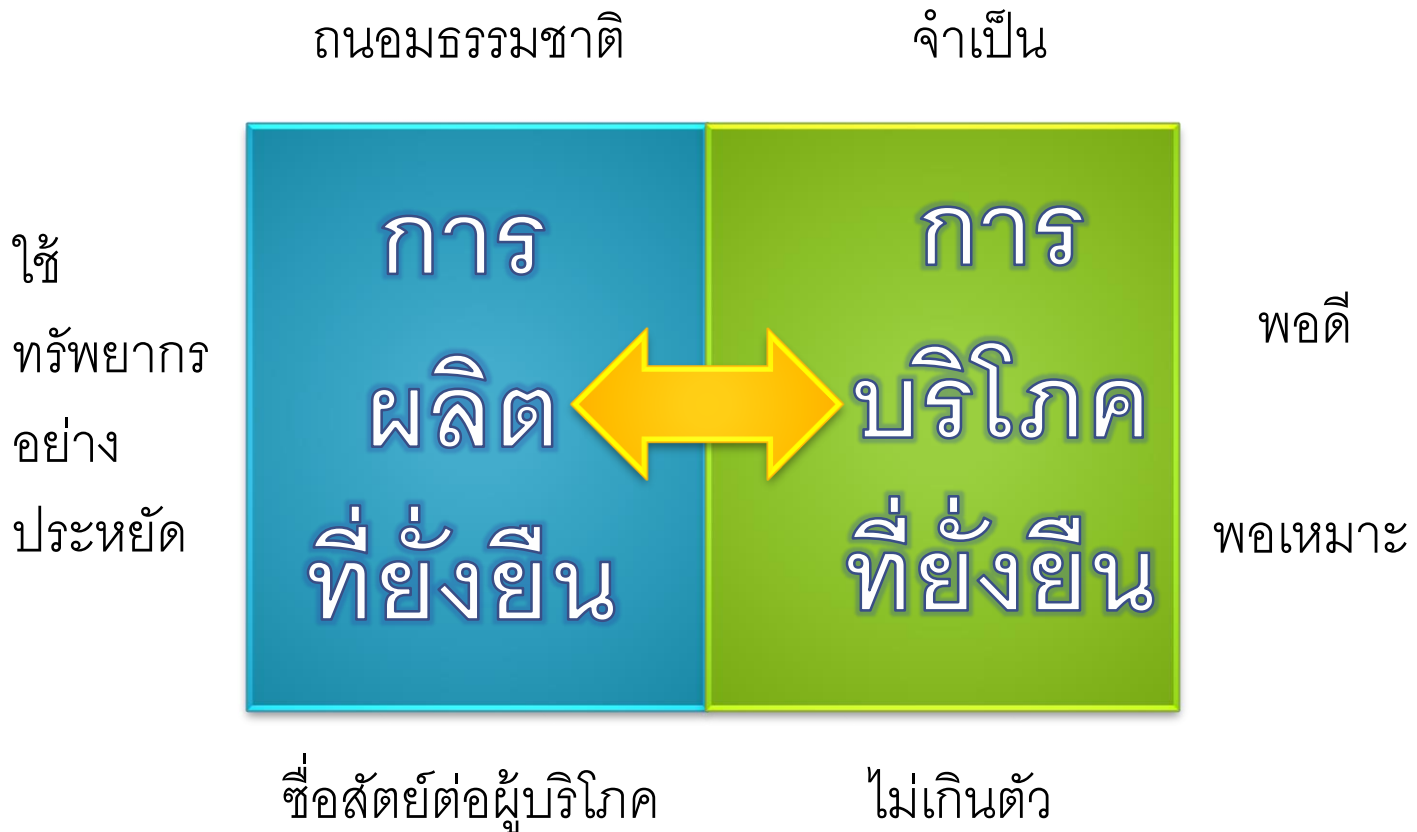
- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้หลายด้าน และหลายรูปแบบ **ไม่มีสูตรสำเร็จ** แต่ละคนจะต้องพิจารณา**ปรับใช้** ตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับเงื่อนไข และสภาพที่ตนเผชิญอยู่
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้เรา **“ฉุกคิด”** ว่ามีทางเลือกอีกทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง และสมดุลในระยะยาว

การบริโภคที่ยั่งยืน

“การบริโภคอย่างพอดี พอประมาณ ตามความจำเป็นพื้นฐาน และนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึงการใช้ฐานทรัพยากรและความสามารถที่รองรับได้ของระบบนิเวศ ซึ่งก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสุขในการดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งตนเองได้ มีการแบ่งปันให้กับสังคมรอบข้าง และการรักษาฐานทรัพยากรให้สามารถใช้ในกิจกรรมการผลิตและบริการอย่างต่อเนื่องไปถึงคนรุ่นอนาคต

ที่มา: โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริโภคที่ยั่งยืน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

แนวคิดการบริโภคที่ยั่งยืน

ที่มา: โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริโภคที่ยั่งยืน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

PLAY

สิ่งแวดล้อมกับ
การบริโภคที่ั่งยืน

คุณลักษณะของกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

- พอเหมาะกับสภาพ/อัตรภาพของตน (ปัจจัยภายใน)
- พอควรกับภูมิสังคม/ (ปัจจัยภายนอก)

(สมดุล)

ความมีเหตุมีผล

- รู้สาเหตุ – ทำไม
- รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- วิชาการ/กฎหมาย /ความเชื่อ/ประเพณี
- รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ

(รอบรู้/สติ ปัญญา)

มีภูมิคุ้มกันที่ดี

- คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ
- รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อม (วางแผน/รอบคอบ/เรียนรู้/พัฒนาตน/จิตสาธารณะ/รักษาสິงแวดล้อม)

(ไม่ประมาท)

สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ในที่สุด

กิจกรรมส่งเสริมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านเศรษฐกิจ
- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคม
- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสิ่งแวดล้อม

การขับเคลื่อนการบริโภคที่ยั่งยืน

การบริโภคที่ยั่งยืน

ที่มา: โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริโภคที่ยั่งยืน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

Inspiring Nations in 2009

PLAY

เก็บมาฝาก
กำลังใจจาก
พี่ๆ ทีมงาน ครับ

ขอบคุณครับ

ISERP
Institute for Sufficiency Economy Research and Promotion